

JUSTITSMINISTERIET

Folketinget
Retsudvalget
Christiansborg
1240 København K
DK Danmark

Dato: 13. december 2017
Kontor: Formueretskontoret
Sagsbeh: Mathias Mikkelsen
Sagsnr.: 2017-0037-0009
Dok.: 606231

Hermed sendes besvarelse af spørgsmål nr. 12 vedrørende forslag til lov om ændring af straffeloven, lov om forældelse af fordringer, lov om erstatningsansvar og lov om erstatning fra staten til ofre for forbrydelser (Ophævelse af forældelsesfrister for gerningsmandens strafansvar i sager om seksuelt misbrug af børn og for erstatningskrav mod forvaltningsmyndigheder for svigt i sager om overgreb mod børn, forhøjelse af niveauet for tort godtgørelse for seksuelle krænkelse samt ophævelse af 72-timersreglen i sager om voldtægt, incest og seksuelt misbrug af børn m.v.) (L 31), som Folketingets Retsudvalg har stillet til justitsministeren den 12. december 2017. Spørgsmålet er stillet efter ønske fra Trine Bramsen (S).

Søren Pape Poulsen

/

Mette Johansen

Slotsholmsgade 10
1216 København K.

T +45 7226 8400
F +45 3393 3510

www.justitsministeriet.dk
jm@jm.dk

Spørgsmål nr. 12 (L 31) fra Folketingets Retsudvalg:

”Vil ministeren yde teknisk bistand til et ændringsforslag, der indebærer, at den foreslåede ophævelse af forældelsesfristen for erstatningskrav og godtgørelseskrav mod forvaltningsmyndigheder, får tilbagevirkende kraft, og at der oprettes et uafhængigt domstolslignende nævn, der skal vurdere de erstatningskrav og godtgørelseskrav mod forvaltningsmyndigheder, hvor kravene er forældede efter forældelseslovens hidtil gældende regler før lovens ikrafttrædelse, men som ved ændringsforslag foreslås også at blive omfattet af lovforslagets ophævelse af forældelsesfristen, idet der om nævnet skal gælde følgende:

– Nævnet skal udarbejde en vejledende vurdering af de sager, der forelægges nævnet, om hvorvidt der vurderes at være tilstrækkeligt og fyldestgørende grundlag for at rejse et erstatnings- og godtgørelseskrav mod den pågældende forvaltningsmyndighed ved domstolene.

– Træffer nævnet en beslutning om, at der ikke er grundlag for at rejse et erstatnings- og godtgørelseskrav, vil sagen fortsat kunne rejses som et civilretligt krav ved domstolene.

– Det uafhængige domstolslignende nævn skal således sikre, at de erstatningskrav, der nu kan rejses ved at lovforslaget tillægges tilbagevirkende kraft fsva. erstatnings- og godtgørelseskravene mod forvaltningsmyndighederne, har en vis realistisk chance for at blive belyst tilstrækkeligt og gennemført ved domstolene. Samtidig skal nævnet sikre, at den skadelidte får en hurtig afklaring af, om der er grundlag for at anlægge en civilretlig sag imod den pågældende forvaltningsmyndighed.

– Nævnet kan f.eks. bestå af en dommer, en advokat med speciale i erstatningsret og en repræsentant fra Børns Vilkår.”

Svar:

1. Justitsministeriet bemærker, at der henset til, at spørgerens ændringsforslag er generelt beskrevet og den korte tid, som Justitsministeriet har haft til at yde teknisk bistand, alene er indsat de bestemmelser, der umiddelbart vurderes som strengt nødvendige for oprettelsen af det foreslåede domstolslignende nævn. Af samme årsag har bemærkningerne til bestemmelserne en mere overordnet karakter, end det normalt ville være tilfældet ved bestemmelser som de her foreslåede.

Henset til at spørgeren bl.a. ikke har oplyst, hvordan sagsbehandlingen i nævnet forventes foretaget, herunder hvordan sagerne forventes oplyst og bevist, og om hvem der skal yde sekretariatsbistand til nævnet, er der i ændringsforslaget indsat bestemmelser om, at justitsministeren efter forhandling med børne- og socialministeren fastsætter nævnets forretningsorden og

kan fastsætte nærmere regler om nævnet. Med henblik på at sådanne regler kan udarbejdes forud for, at nævnet oprettes, er der endvidere indsat en bestemmelse, hvorefter tidspunktet for denne del af ændringsforslagets ikrafttræden fastsættes af justitsministeren efter forhandling med børne- og socialministeren.

Justitsministeriet bemærker endvidere, at ændringsforslaget vil indebære en omfattende indholdsmæssig ændring i forhold til det fremsatte lovforslag. Ændringsforslaget bør derfor sendes i høring med henblik på, at relevante høringsparter mv. har mulighed for at kommentere ændringsforslaget. Dette gælder særligt for Advokatrådet og Børns Vilkår, som foreslås repræsenteret i det foreslåede nævn. Endvidere bør de økonomiske konsekvenser af forslaget belyses.

Herudover bemærkes det, at der – i overensstemmelse med anmodningen – er udarbejdet et ændringsforslag til det fremsatte lovforslag. Et nævn som det foreslåede burde imidlertid efter Justitsministeriets opfattelse oprettes ved en ny hovedlov og ikke ved en ændring af forældelsesloven, som ikke indeholder bestemmelser af den nedenfor beskrevne karakter.

Endelig bemærkes det, at hvis Folketinget vedtager ændringsforslaget, vil den foreslåede ophævelse af forældelsesfristerne på erstatning og godtgørelse med tilbagevirkende kraft kunne indebære, at der opstår tilfælde af ekspropriation. Der henvises til besvarelsen af spørgsmål nr. 3 til lovforslaget.

2. Justitsministeriet bemærker endvidere, at der vil være økonomiske merudgifter forbundet med oprettelsen og driften af det foreslåede nævn. Som nævnt ovenfor vil nævnet imidlertid alene skulle behandle sager om fordringer på erstatning eller godtgørelse, der var forældet den 1. januar 2018. Det er på den baggrund forventningen, at ordningen hovedsageligt vil medføre meromkostninger inden for en kortere årrække.

Merudgifterne er knyttet til oprettelsen af et sekretariat, som vil skulle yde bistand til nævnet i forbindelse med nævnets sagsbehandling. Der vil ligeledes skulle afholdes udgifter til honoreringen af nævnets formand og øvrige medlemmer.

Udgiftsniveauet vil særligt afhænge af antallet af sager, der vil blive indbragt for nævnet. Det er forbundet med usikkerhed, hvor mange sager der vil blive indbragt for nævnet, men det er Justitsministeriets vurdering, at der

alt andet lige vil være tale om et antal, der vil medføre meromkostninger for det offentlige ud over den allerede afsatte ramme

3. Endelig bemærkes det, at Børns Vilkår allerede i dag varetager en screeningsordning, som på en række områder ligner den, spørgeren lægger op til, skal finde sted i det foreslåede nævn.

Børns Vilkår driver således et projekt, hvor foreningen bisidder børn og unge, der ønsker at anlægge sager om offentligt myndighedssvigt. Børns Vilkår screener modtagne sager og hjælper med at indhente sagsakter mv., inden sagen evt. sendes videre til en advokat og sidenhen til domstolene.

Hvis Børns Vilkår vurderer, at en sag ikke bør føres for domstolene, eksempelvis som følge af manglende beviser, vejleder Børns Vilkår barnet eller den unge herom med henblik på, at der ikke anlægges en sag, som ikke vurderes at ville give et tilfredsstillende resultat for barnet eller den unge.

4. Et ændringsforslag, som indebærer oprettelse af et nævn til behandling af sager om visse forældede fordringer på erstatning eller godtgørelse mod forvaltningsmyndigheder, kan formuleres på følgende måde:

**»Æ n d r i n g s f o r s l a g
til**

Forslag til lov om ændring af straffeloven, lov om forældelse af fordringer, lov om erstatningsansvar og lov om erstatning fra staten til ofre for forbrydelser (Ophævelse af forældelsesfrister for gerningsmandens strafansvar i sager om seksuelt misbrug af børn og for erstatningskrav mod forvaltningsmyndigheder for svigt i sager om overgreb mod børn, forhøjelse af niveauet for tortgodtgørelse for seksuelle krænkelse samt ophævelse af 72-timersreglen i sager om voldtægt, incest og seksuelt misbrug af børn m.v.)

(L 31)

Af (...):

Til titlen

1) I undertitlen udgår: »samt ophævelse af 72-timersreglen i sager om voldtægt, incest og seksuelt misbrug af børn m.v.« og efter »krænkelser« indsættes: », ophævelse af 72-timersreglen i sager om voldtægt, incest og seksuelt misbrug af børn samt oprettelse af et nævn til behandling af sager

om visse forældede fordringer på erstatning eller godtgørelse mod forvaltningsmyndigheder m.v.«

[Præcisering af lovforslagets undertitel som følge af forslaget om oprettelse af et domstolslignende nævn]

Til § 2

2) Efter nr. 1 indsættes som 2. pkt.:

»2. Efter § 25 indsættes som et nyt kapitel:

»Kapitel 7a

Nævn til vurdering af sager om visse forældede fordringer på erstatning eller godtgørelse mod forvaltningsmyndigheder

§ 25 a. Justitsministeren nedsætter efter forhandling med børne- og socialministeren et nævn, der skal vurdere, om der er tilstrækkeligt og fyldestgørende grundlag for at indbringe sager om visse forældede fordringer på erstatning eller godtgørelse mod forvaltningsmyndigheder for domstolene, jf. § 25 b.

Stk. 2. Nævnet består af en formand og næstformænd (formandskabet) og andre medlemmer. Nævnets medlemmer er uafhængige og kan ikke modtage eller søge instruktion fra den beskikkende eller indstillende organisation. Retsplejelovens §§ 49-50 finder tilsvarende anvendelse med hensyn til nævnets medlemmer.

Stk. 3. Nævnets formand og næstformændene skal være dommere. De andre medlemmer skal være henholdsvis advokater med speciale i erstatningsret og repræsentanter fra Børns Vilkår. Nævnets formand vælges af nævnets formandskab.

Stk. 4. Nævnets medlemmer beskikkes af nævnets formandskab. Advokaterne beskikkes efter indstilling fra Advokatrådet, og de øvrige medlemmer beskikkes efter indstilling fra Børns Vilkår.

Stk. 5. Nævnets medlemmer og stedfortrædere for disse, der beskikkes efter samme regler, beskikkes for en periode på 4 år. Et medlem har ret til genbeskikkelse for en periode på yderligere 4 år. Nævnets formand har ud over retten til genbeskikkelse nævnt i 2. pkt. ret til genbeskikkelse for en periode på yderligere 4 år. Herudover kan genbeskikkelse ikke finde sted.

Stk. 6. Nævnets medlemmer kan kun afsættes ved dom. Et medlem udtræder, når betingelserne for medlemmets beskikkelse ikke længere er opfyldt.

§ 25 b. Nævnet udarbejder en vejledende udtalelse om, hvorvidt der er tilstrækkeligt og fyldestgørende grundlag for, at en sag om fordringer på erstatning eller godtgørelse, som udspringer af, at en forvaltningsmyndighed, jf. forvaltningslovens § 1, stk. 1 og 2, har tilsidesat lovbestemte forpligtelser over for en person under 18 år i forbindelse med overgreb begået over for denne, der var forældet den 1. januar 2018, indbringes for domstolene.

Stk. 2. Ved nævnets behandling af en sag medvirker formanden eller en næstformand, en advokat med speciale i erstatningsret og en repræsentant fra Børns Vilkår.

Stk. 3. Justitsministeren fastsætter efter forhandling med børne- og socialministeren nærmere regler om nævnets virksomhed og nævnets forretningsorden.««

[Regler om oprettelse af et nævn til vurdering af visse forældede sager om fordringer på erstatning eller godtgørelse mod forvaltningsmyndigheder]

Til § 5

3) I stk. 1, indsættes efter 1. pkt. som nyt punktum:

»Dog fastsætter justitsministeren efter forhandling med børne- og socialministeren tidspunktet for ikrafttræden af lovens § 2, nr. 2.«

[Udskudt ikrafttræden for bestemmelser om oprettelse af et nævn til vurdering af visse forældede sager]

4) I stk. 3 ændres »stiftet« til: »forældet«, og », medmindre forældelse efter de hidtil gældende regler er indtrådt før lovens ikrafttræden« udgår.

[Ophævelse af forældelsesfristen med tilbagevirkende kraft i sager om erstatnings- og godtgørelseskrav mod forvaltningsmyndigheder]

B e m æ r k n i n g e r

Til nr. 1

Den foreslåede ændring er en konsekvensrettelse som følge af ændringsforslaget om oprettelse af det foreslåede nævn, idet der er tale om en større indholdsmæssig ændring af lovforslaget, som bør fremgå af undertitlen.

Til nr. 2

Den foreslåede ændring har til formål at oprette et domstolslignende nævn, der skal vurdere, om der er tilstrækkeligt og fyldestgørende grundlag for at indbringe sager om fordringer på erstatning eller godtgørelse, som udspringer af, at en forvaltningsmyndighed, jf. forvaltningslovens § 1, stk. 1 og 2, har tilsidesat lovbestemte forpligtelser over for en person under 18 år i forbindelse med overgreb begået over for denne, der var forældet den 1. januar 2018, for domstolene.

Med de foreslåede bestemmelser sikres det, at der oprettes et nævn, der kan udarbejde en vejledende udtalelse om, hvorvidt der er tilstrækkeligt og fyldestgørende grundlag for, at en sag om en fordring på erstatning og godtgørelse mod forvaltningsmyndighed, der var forældet på tidspunktet for lovens ikrafttræden, indbringes for domstolene. Nævnets udtalelse afskærer ikke parterne fra at indbringe sagen for domstolene. Bestemmelserne sikrer endvidere, at nævnet kommer til at bestå af en dommer, en advokat med speciale i erstatningsret og en repræsentant fra Børns Vilkår. Endvidere indebærer de foreslåede bestemmelser, at justitsministeren efter forhandling med børne- og socialministeren kan fastsætte nærmere regler om nævnet, herunder regler om udnævnelse af medlemmer, sagernes oplysning, sekretariatsbistand mv.

Til nr. 3

Det følger af lovforslagets § 5, stk. 1, at loven træder i kraft den 1. januar 2018. Den foreslåede ændring har til formål at muliggøre en senere ikrafttræden af bestemmelserne om oprettelse af det foreslåede nævn. Bestemmelsen skal sikre, at de nærmere regler for nævnets virksomhed, som skal fastsættes ved bekendtgørelse og i nævnets forretningsorden, kan blive udarbejdet forud for, at nævnet etableres.

Til nr. 4

Det følger af lovforslagets § 5, stk. 1, at loven træder i kraft den 1. januar 2018. Efter bestemmelsens stk. 3 finder ophævelsen af forældelsesfristen for erstatning- og godtgørelseskrav mod forvaltningsmyndigheder også anvendelse på fordringer, der er stiftet før lovens ikrafttræden, medmindre disse er forældede efter de hidtil gældende regler.

Den foreslåede ændring indebærer, at ophævelsen af forældelsesfristen tillægges tilbagevirkende kraft. Det betyder, at ethvert krav på erstatning eller godtgørelse mod en forvaltningsmyndighed kan indbringes for domstolene,

uanset hvornår kravet er opstået. Dette gælder også krav, der allerede er forældede på tidspunktet for lovens ikrafttræden.

Den foreslåede ophævelse af forældelsesfristerne med tilbagevirkende kraft, så allerede forældede krav genoplives, vil – for så vidt angår krav rettet mod andre forvaltningssubjekter end kommuner, herunder selvejende institutioner inden for den offentlige forvaltning – kunne indebære ekspropriation over for det pågældende forvaltningssubjekt. Spørgsmålet vil bero på en konkret vurdering i det enkelte tilfælde, og den endelige afgørelse vil henhøre under domstolene. I det omfang, der i det enkelte tilfælde måtte foreligge et ekspropriativt indgreb, vil det pågældende forvaltningssubjekt have krav på fuldstændig erstatning fra staten. Kravet vil i givet fald kunne støttes direkte på grundlovens § 73.